

A munka végén közölt igen gazdag bibliográfia (179–212. lap) 56(!) publikációja fémjelzi V. A Fedoszov nevét, amelyek 1973 és 1989 között kerültek publikálásra orosz és külföldi folyóiratokban, gyűjteményes kötetekben, önálló kiadványokban stb.

A szerző bizonyára nem téved a monográfia utolsó bekezdésében sem, amikor prognosztizálja, hogy „a XXI. században az idegen nyelvek tanulása tömegesebbé válik, mint a XX. században, az oktatásuk pedig még inkább szakmai irányultságúbbá lesz” (178. lap), amit az európai integrálódásunk üteme is sürget számos kiemelt területen.

V.A. Fedoszov: Vengerszko-russzkije jazikovije kontakti, Bessenyei György Könyvkiadó, Nyíregyháza, 1997. 215 lap

PALOTAY FERENCNÉ DR. – DR. PORNÓI IMRE

Bessenyei György Tanárképző Főiskola
Nyíregyháza

„A gyermek évszázada”

– KONFERENCIA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIAÁN –

Hagyományokat felelvenítő és újratereítő igény vezette az MTA Pedagógiai Szakosztályát, amikor ezredvégi számvetésként megrendezte „A gyermek évszázada” c. konferenciát 1998. ápr. 21-én.

Az ünnepi számvetést *Báthory Zoltán* indította E. Kay munkásságának erjesztő hatását érzékelve. *Báthory* államtitkár meditált a mindnyájunkat okkal-joggal foglalkoztató Key-jóslat beváltása felett pro és kontra érveket felsorakoztatva. Egyfelől hivatkozott századunk gyermekellenes rémtetteire, másfelől gyermekbarát intézkedéseire.

A konferencia első előadója is ezen gondolatsoron futott végig. *Pukánszky Béla* E.Kay jóvondulásának forrásait tárta fel. Megállapította, hogy a gyermek felé forduló gyöngéd, empátikus figyelem első kifejezői, megfogalmazói Európában egy „rokonszakma” képviselői, az orvosok voltak.

Pukánszky ezt követően múlt századi kézikönyvek áttanulmányozásának tapasztalatairól számolt be. Az elemzés fő szempontjául a testi fenytéssel kapcsolatos állásfoglalást választotta.

Fáyné Dombi Alice Nagy László munkásságának gyermekvédelmi vonatkozásairól beszélt, kiemelve a Gyermektanulmányi Társaságban és a Gyermekvédő Ligában végzett tevékenységét.

Gordosné Szabó Anna, „A gyermekközpontú pedagógia egyik bölcsője- 125 éve született Éltés Mátyás” c. előadásában a magyar gyermek- és ifjúságvédelem fejlődésvonalát rajzolta meg, s ebbe ágyazva ismertette Éltés Mátyás pályájának jelentősebb állomásait. Értékelte Éltés gyermekközpontú pedagógiájának példaadó erejét.

Mesterházi Zsuzsa a különböző fogyatékoságú gyermekek és szüleik sorsának nehézségeiről, megpróbáltatásairól szolt előadásában.

Trencsényi László az európai gyermekmozgalmak fejlődésrajzának tipikus elemeit taglalta – főként a 4 H, a cserkészlet és az úttörőmozgalom alapján, mondandóját gazdag szépirodalmi példaanyaggal erősítve.

Hordós László és *Kozma Tamás, Nemes Lipót*: A külteki gyerek élete és jövője c. 1913-ból való munkája alapján rajzolta meg a magyar szociálpedagógia kezdeti szakaszát, kialakulását sokat mondó, ma is elgondolkodtató statisztikai kimutatásokat idézve Nemes dolgozatából.

Vekerdy Tamás a magyar óvodapedagógia elmúlt évtizedeinek pozitív és negatív elemeit összegezte.

Szabolcs Éva Ariés munkásságára építve a gyermekkortörténet mint viszonylag új részdiszciplína jelentőségét és a hagyományos neveléstörténetbe illeszthetőségének fontosságát. taglalta továbbá az Ariás dolgozataival kapcsolatban állást foglalók egymással felelő interpretációit.

Nemes Livia az iskolában kialakuló gyermek-tanár konfliktusok megoldásának fontosságára mutatott rá. Szükségesnek látta a pedagógusok gyermeket megértő és megérteni akaró habitusának a kialakítását. Különösen fontosnak vélte a sikerélmények biztosítását.

Vajda Zsuzsa a magyar családok jellegzetességeiről szolt példák sokaságán keresztül, kiemelve a családi munkamegosztásban történt változásokat.

Szabó Ildikó 8. osztályosokkal és középiskolásokkal végzett vizsgálatainak eredményeit ismertette a nemzetfogalommal kapcsolatban. Rámutatott a politikai és a kulturális nemzetfogalom kettőssége által okozott problémákra. Ez különösen a hazai nemzetiségiek és a határon túli magyarság hovatartozásának meghatározásánál jelentkezett.

Németh András előadásában a reformpedagógia 3 szakaszáról beszélt. Az egyik a századfordulótól az I. világháborúig terjedő elméleti megalapozás korszaka volt. A második a két világháború közötti időszakra terjedt ki, s az Új Nevelési Liga támogatását élvezte. A harmadik szakasz már a nagy reformpedagógiai nemzedéket követte az 1960-as évektől, és Nyugat-Európában az alternatív iskolák jelentkezését jelentette. Ugyanakkor az iskolák széles körében a hagyományos formák maradtak uralkodók.

A gyermek százada volt-e az immár végéhez közeledő? Provokáló kérdés!

Nem, mert hagyta gyermekeit Treblinkában, Lidicében elpusztulni, Afrikában éhen veszni, bányákban görnyedezni. Hagyja, hogy elárassza szívét-lelkét a kulturális szenny.

Igen, mert dolgoztak önzetlen gyermekmentők vészorszakokban, mert szép könyveket, okos játékokat adunk a kezük be...

Azon kell munkálkodnunk, hogy igaz lehessen Kosztolányi költői definíciója: „*Mik is a gyerekek? Emberek gyémántkiadásban.*”

DR. OLÁH JÁNOS

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
Szeged

Pál József: Ferences harmadik rend Szegeden (1919–1944)

A ferences rendet Assisi Szent Ferenc (Francesco Bernardone 1182–1226) olasz katolikus prédikátor és hittérítő alapította.

Vallásos költészete a középkori irodalomra, személyisége a középkor művészetére jelentős hatást gyakorolt. (Virágoskert, Naphimnusz). A magyar irodalom első kéziratosa könyve a Szent Ferenc legendáját tartalmazó Jókai-kódex.

Francesco Bernardone apja gazdag kereskedő volt, aki fiát is annak szánta. Ferenc azonban inkább katonai babérokra pályázott. 1204-ben részt vett az Assisi és Perugia közötti harcokban. Fogságba esett, megbetegedett. Kiszabadulása és felgyógyulása után fogadalmat tett, hogy Istennek szenteli életét. 1205-ben csatlakozott is a kereszteshadjáratra indulókhöz, de csak Spoletióig jutott,